

DOLENJSKI

JSKA KNJIŽNICA
JA JARCA
MESTO

Glasilno Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZ DL Novo mesto. — Izhaja vsako sredo. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tek. račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 30 (384)

Leto VIII

NOVO MESTO, 24. JULIJA 1957

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandan ta Staneta 30. Pošt. pred. Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Ciaspiso-založniško podjetje »Slov. poročevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Tvečel

V neposredni bližini gradu na Otočcu bo tekla avtocesta Ljubljana—Zagreb—Beograd, le nekaj metrov od mostu z levega brega Krke na otok na modernizirano okrajna cesta Novo mesto—Smednik. Obnovljeni Otočec, biser Dolenjske, bo tako pristopen z vseh strani, zlasti še, ker je povezan tudi že z desnim bregom reke in z gozdno potjo skozi Struški boršč in sedanjo zvezno cesto Ljubljana—Zagreb. Zato spremljamo obnovo dela na Otočcu z razumljivo nestrpnostjo, saj si obetamo od povečanega tujkega prometa v dolini Krke lep narodni dohodek. — Na sliki: pogled na obnovljeno zapadno stran gradu

Partizanski pohod tabornikov

iz Črnomlja preko Korduna, Like in Jajca v Pale pri Sarajevu

Slovenski taborniki bodo svojo pestro in vsestransko dejavnost obogatili letos še za eno pomembno dejanje: drugo zlet tabornikov Jugoslavije, ki bo od 7. do 17. avgusta v Palah pri Sarajevu, se jih bo udeležilo več kot 700. Petdeset od teh jih bo šlo v Pale po poti, ki jo je leta 1943 prehodila slovenska delegacija, ki se je udeležila II. zasedanja AVNOJ v Jajcu. Tako bo mlada spoznala številne znamenite enote in naporno pot, ki so jo med vojni prehodili slovenski ljudski odposlanci.

Jedro pohoda sestavlja 25 fantov in deklet, članov Rodu gorjanskih tabornikov iz Novega mesta, izkušeni in utrjeni taborniki. Približno 20 tabornikov bodo dane vse večje taborniške enote v Sloveniji, ki so za ta pohod izbrale svoje najboljše predstavnike. Pohoda se bo udeležil tudi dr. Metod Mikuš, ki je to pot premeril leta 1943, medtem ko je starejšina pohoda Rudolf Wille, namestnik staroste ZTS, načelnik pa Branko Lukič iz Novega mesta. Odredov zdravnik bo major dr. Zlatko Voglar.

Pohod se bo začel v četrtek

25. Julija ob 17. uri popoldne v Črnomlju, kjer bo pred Prosvetnim domom krajša slovesnost. Se isti dan bodo taborniki odšli peš do Metlike, naprej pa z vlakom do Vrhnovec. Prenočili bodo v Otočcu in Liki, nato pa nadaljevali pot peš v Titovo Korenico in naprej v Prnjavor. Z vlakom se bodo potegnili v Drvar, kjer si bodo ogledali zvezni muzej NOB v pečini, v kateri se je rešil Vrhovni štab z maršalom Titom ob nemškem desantu. Čez Livno in Livnsko polje bodo prišli v Donji Lapac, kjer je delegacija poslancev pred 14 leti skoraj nalezela na nemško motorizirano kolono. Od tam pa v Donji Vakuf, odkoder bodo z etapnimi prevozili prišli v Jajce. Ogledali si bodo to znamenito mesto in vse, kar je v zvezi z delom AVNOJ, nato pa bodo z vlakom odšli v Sarajevo in Pale.

V Palah bo partizanski pohod zaključen, taborniki pa bodo odšli v svoje enote. Novomeščani bodo postavili v Palah svoj tabor v makedonskem taborniškem naselju. Na zveznem zletu bodo tekmovali v taborniškem mnogoboju, medsebojni obiski, ogled Sarajeva in številnih

spomenikov NOB, nakar se bodo po 17. avgustu naši fantje in dekleta vrnili čez Split in Reko domov.

Na svoji poti bodo srečavali slavne kraje iz naše revolucije, videli bodo dve bratski republiki in se srečali s taborniki iz vseh jugoslovanskih pokrajin. Prebogatiti vtisov in srečanj se bodo napore, a lepe partizanske poti spominjali vse življenje.

Prva asfaltirana cesta v okraju

Dela na modernizaciji ceste Novo mesto — Smednik prav nopo napredujejo in bodo, če ne bo posebnih nepredvidenih zaprek, končana po predvidenju. Od Lesnice do Hrvaškega broda so zemeljska dela v glavnem končana. Sedaj utrjujejo posezne odseke, med Drago in Ruhno vasjo so pa pričeli urejati cestni čistišče že polivati z asfaltom.

To bo prva asfaltirana cesta v novomeškem okraju. Na dolenjskih cestah dosedaj asfalta nismo poznali, razen na mostovih in skozi Kostanjevico in Šentjernej. Čeprav je to v bistvu stara cesta, bo po do-

Novo mesto, 19. julija
Večer se je spustil na mesto, na Glavnem trgu igra godba garnizije, po ulicah pa odmeva gromki trikratni »shoorok-bum-aaaaa«. Zadnjikrat korakajo brigade po novomeških cestah; z vseh strani gledajo nasmejanji domačini razigrane fante in dekleta, poslušajo njihove pesmi in klice brigad, ki se po enomesecnem delu na cesti med mestom in Mačkovec novej poslavljajo.

Pred rotovžem se brigadirji zvrstijo v pravokotnik, katerega ena stranica je odprta za okrašen oger. Pozdrav zastopnika okrajnega štaba brigad, ki mu sledi krepak minerski pozdrav skoraj iz 400 grl. da za trepete zrak na trgu. Nič manj, če ne še bolj navdušen pozdrav velja za tem prijubljenemu komandantu sekcije MDB Milanu Gerželju, ki pove:

»Obračun tretje dekadde naših del na cesti Novo mesto—Mačkovec je pokazal izredno lepe uspehe. Štab sekcije MDB je na podlagi obračunov izvršenega dela, za notranji red v brigadah in organizirano kulturno-prosvetno, športno ter zabavno-družabno delo sklenil imenovati:

za tretje udarno I. ljubljansko-MDB Majde Šile, ki je v zadnji

Dom na Polomu
— nova planinska postojanka v Opatovi Gori v Gorjanem — bo odprt v nedeljo, 4. avgusta. Planinci, udeležite se slavnosti iz Kostanjevici zver, s kamnikom do 12 km oddaljenega novega doma!

gotoviti pravzaprav nova, moderna, sodobna cesta. Razširjajo jo na pet metrov cestnišča, izravnavajo so številne večje ali manjše krivine, napravili useke in nasipe, kjer je bilo potrebno in opravili še razna druga dela. Preložitvev pri Ruhni vasi je tudi končana, da bi ugotovili je še treba. Z preložitvijo dela ceste so se izognili dveh ostrih ovinkov in manjšega klanca. Z delnim usekom in delnim nasipom so pa izravnavali cesto tudi na severovzhodni strani Ruhne vasi proti Dobravi. Prav tako so izravnavali oster zavoj pri

dekadi dosegla 172,5% norme; za tretje udarno I. mariborsko MDB Slave Klavora, ki je dosegla 188% norme; za drugo udarno I. trboveljsko MDB Milana Majana, ki je dosegla 152% norme; za prvo udarno II. ljubljansko MDB Toneta Tomšiča, ki je dosegla v tej dekadi 142% norme, in za tretje udarno III. ljubljansko MDB Franca Rozmana, ki je dosegla v zadnjih 10 dnevih povprečje 208% norme...»

Ko da bi se v gorah utrgal piav, zagrmijo iz grl brigadirjev navdušeni klici veselja in ponosa nad doseženimi priznanji. Trg se tresne, ko si dajejo brigade medsebojna priznanja: na tretjo ljubljansko minerski pozdravi Vsem brigadam po-

Krajevni praznik v Gradacu

26. julija bo Gradac z okoliškimi vasi praznoval tradicionalni krajevni praznik — spomin na žalostni 26. julij leta 1942, ko so italijanski fašisti upeli domačije trinajstih Gradčanom, prebivalce pa odpeljali v koncentracijsko taborišče smrti na otok Rab.

Krajevni odbor Zveze borcev je skupaj s predstavniki krajevnih političnih organizacij, društev in podjetij sestavil spored za praznovanje, ki bo trajalo od 21. do 27. julija. Slavnostno zborovanje bo 26. julija popoldne na vaškem trgu pred spomenikom padlim borcem. Popoldan bo na kra-

zdrav 3. čete! Novemu mestu pozdrav vseh brigad! Komandanti sprejemajo diplome za svoje pridne in požrtvovalne fante in dekleta. Njihova vnetna je zadnjih osem dni presejala vse meje; ponoči in podnevi so se brigade vrstile na cestah, samo da bi bile boljše od sedev. In še ko je bil čas požitka, so prostovoljci odhajali nakladat kamione, ki jih je čez dan manjkalo. Navzlic vsemu trudu pa niso pozabili na številna predavanja: o zunanji politiki, o zgodovini Dolenjske, o Trdinu, o deležu prebivalcev pod Gorjanci za NOB in še in še. Včeraj so na predloge mladinskih organizacij sprejeli 29 najboljših mladink in mladincev Zveze komunistov; o tem so

Kombajn v Šentjerneju

V nedeljo, 14. julija, so v jutranjih urah pripeljali v Šentjernej kombajn, ki je žel in mlati pšenico na njeni kmetijskega posestva Šentjernej. Ljudi je bilo zelo veliko in so se za stroj zelo zanimali. Kar občudovali so ga, saj ga verjetno od navzočih še nihče ni videl.

Ekrati so traktoristi kmetijske zadruge tekmovali v oranju na nasprotni njivi. Prvo nagrado je dobil traktorist Franc Rebzelj iz Šentjerneja (zapestno uro in nekaj v denarju).

Med krovodajci so bili ta dan še: Božo Miklič, logar; Anton Prosen, logar; Marija Vrančič, šivilja Mestnega krojaštva; Alojzija Miklič, gospodinja z Broda; Helena Čarman in Marija Kure, gospodinja iz Novega mesta.

Obvestilo naročnikom in bralcem

Za tiskanje našega časnika smo dobili za leto 1957 odobrenih 18 ton rotacijskega papirja, od česar smo doslej porabili že nad 11 ton. Ker je pred nami še dobrih 5 mesecev in ker večina naših bralcev poleti manj bere, žel pa si obsežnejših številki zlasti v jesenskem in zimskem času, bo izhajal Dolenjski list v naslednjih dveh mesecih pretežno na 4 straneh. K takemu sklepu nas silijo tudi vsakoletno slabo finančno stanje in upravi lista, ki ima v poletnih mesecih najmanj dohodkov od naročnine in oglasov. Naročnike in bralce prosimo, da vzamejo gačasno skrajšanje obsega domačega lista v razumevanjem na znanje. Uredništvo in uprava Dolenjskega lista

Novi, pravzaprav že drugi 24-stanovanjski blok v Kandiji je že dni dobil strešno ogrado. Naš fotoreporter ga je ujel tik preden je dobil klobuk. Stanovanja, stanovanja — o njih tebe pogovore v seveda. Zato smo take naglice v gradbeništvu še posebej veselili! Ko bi le imela veliko posnemačev!

Razpis štipendij

Komisija za štipendije OLO Novo mesto razpisuje za šolsko leto 1957-58 naslednje štipendije:

1. Učiteljstvo 10
2. Srednja vzgojiteljska šola 2
3. Prir. matematič. in fil. fakulteta (ma-fi 3, pedag., german. 5) 2
4. Višja pedagoška šola (ma-fi 3, slov. 1, defekt. 1, tuj. jeziki 4) 9
5. Višja gospodinjstva šola 1
6. Višja šola telesne vzgoje 2
7. Knjižničarska šola 1
8. Agronomska fakul. (agronomija) 4
9. Srednja kmetijska šola 4
10. Ekonomska fakulteta 4
11. Pravna fakulteta 3
12. Ekonomska srednja šola 3
13. Administrativna šola 2
14. Tehnična fakulteta, gradbeni oddelek 2
15. Tehnična fakulteta, odd. za geodezijo 2
16. Gradbena srednja šola, geodetski odsek 2
17. Medicinska fakulteta 2
18. Medic. fakulteta, stomatološki oddelek 2
19. Zdravniška-stažista 2
20. Medic. fakulteta, bakteriološki oddelek 2
21. Babiška šola 1
22. Šola za socialne delavce 3
23. Šola za sanitarno tehniko 3
24. Višja šola za medicinske sestri 2
25. Bolničarska šola 2

Komisija ne bo upoštevala prošnji, ki ne bodo pravilno kolektivne, katerim ne bodo priložene zahtevane priloge in tistih, ki niso v razpisu. Rok za vlaganje prošnji je do 15. avgusta 1957. Komisija ne bo reševala prošnji, ki bodo despete po navedeni roki. KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE OLO NOVO MESTO

Notranjepolitični tedenski pregled

Gospodarili smo dobro

Pol leta je za nami in prve številke o doseženih gospodarskih uspehih so tu. Številke sicer še niso dokončne, vsaj vse ne, vendar pa so toliko zanesljive, da vam jih bomo nekaj zapisali v današnjem pregledu. Se prej pa splošno napoved: v prvem polletju smo gospodarili celo veliko boljše kot so pričakovali največji optimisti. Doseženi uspehi potrjujejo, da so bile vse postavke v letošnjem družbenem planu realne in zato tudi izvedljive. Predvidevanja, da bo trg še bolj ustaljen in življenjska raven višja, se uresničujejo. Če bodo naši kolektivi tako nadaljevali — vsi to želimo in upamo, potem si tudi ob koncu leta lahko obetamo uspeh.

V preteklih šestih mesecih se je močno spremenila takomenovana struktura industrijske proizvodnje. Tovarne proizvajajo veliko več blaga za potrošnjo in materiala za reprodukcijo, to je surovin za nadaljno predelavo. V tem obdobju je proizvodnja blaga za široko potrošnjo za 23% večja kot lansko leto ob istem času. Najbolj se je povečala proizvodnja električnih aparatov za gospodinjstvo in sicer za 85%, radio aparatov za 65%, bombažnih tkanin za 23%, posode za gospodinjstvo za 50% in tako dalje.

Po prvih ocenah pa se je skupna industrijska proizvodnja v preteklih šestih mesecih povečala v povprečju za 2% v primerjavi z lanskim prvim polletjem. Po popolnih podatkih pa se je proizvodnja povečala do konca maja

za 21%. To je vsekakor izreden uspeh, saj plan določa naj bi se industrijska proizvodnja v letošnjem letu povečala le za 7%. Čeprav je k temu precej prispevala zadostna količina električne energije v prvi polovici letošnjega leta, pa ni mogoče zanikati tudi prizadevanosti, boljše organizacije dela in večjo proizvodnost v mnogih tovarnah.

V tem času smo porabili za investicije 12% več sredstev kot lansko leto, vendar pa je tudi tu struktura investicij precej drugačna kot lani. Letos smo za gradnjo tovarnih in drugih gospodarskih naprav dali le za 4% več denarja. Negospodarske investicije pa so porastle za 58%. To pa pomeni, da smo porabili veliko več denarja za gradnjo šol, bolnic, stanovanj in drugih komunalnih naprav. Sredstva za te namene so tako velika in plan je presežen za tolikšne vsote, da gospodarstvenike skrbi, kakšen bo vpliv tega preseganja investicij na stabilnost tržišča. Zato so predlagali, da bi lahko iz skladov za gradnjo stanovanj itd. porabili le toliko sredstev kot predvideva družbeni plan za leto 1957. Čeprav bi s tem nameni zgradili nekaj manj naprav družbenega standarda, kot pravimo, bi bil tak ukrep verjetno koristen, ker bi bili bolj brez skrbi, da cene ne bodo poskočile. Denar pa, ki bo ostal, bi v prihodnje uporabljali za nujne. Dusej smo namreč sredstva za sklade planirali v naprej in jih uporabljali že trkrat, ko jih še bilo ni. To pa je seveda slabo, kajti dober gospodar upo-

rablja le tisto kar ima, ne pa tudi tisto, kar bo šele pridelal. Prav zato predlagajo, da bi v nekaj letih na skladih za pospeševanje kmetijstva, za gradnjo šol in komunalnih naprav, za gradnjo stanovanj itd. zbrali toliko denarja, da bi pozneje gradili le s tistim, kar bi že imeli

Kaj pravijo podatki o življenjski ravni v prvem polletju? Denarni dohodki so za 24%, a plačni skladi za 22% večji kot v lanskih prvih šestih mesecih. Maloprodajne cene industrijskega blaga so v prvih šestih mesecih za 2% višje. Za nekaj več so se povečale cene prehrabnega blaga, toda ti podatki še niso zbrani. No, ne oziraje na to lahko trdimo, da se je povečala realna plača zaposlenega prebivalstva. Ocenah zveznega statističnega urada se je kupna moč v mesecu maju tega leta povečala v primerjavi z istim mesecem lanskega leta za okoli 10%.

Toda lepših uspehov ni dosegla le industrija. Letos se je povečal tudi prevoz blaga na železnici, in sicer za 20%. Pomorski promet je bil večji za 29%, rečni pa celo za 73%. Splošen poroč. industrijske proizvodnje je ugodno vplival tudi na izvoz in uvoz. V prvih petih mesecih smo izvozili za 25% več blaga kot lani ob istem času. Po vrednosti izvozimo zdaj največ končnih izdelkov, strojev, pohištva itd. V istem času se je močno povečal tudi uvoz, kar za 39%. To pa nas malo skrbi, kajti številke dokazujejo da uvoz še vedno narašča hitreje kot izvoz, vendar pa pričakujemo, da bo v prihodnjih mesecih bolje in da bo uvoz manjši, izvoz pa še večji.

Taki so podatki, ki govore, da smo gospodarili dobro.

Potrebujemo napredne kmetovalce

Je to socialistično?

Ne vemo, če lahko metliške mlade zadržnikove že postavimo na prvo mesto. Vsekakor pa niso daleč od njega, kar kaže njihovo dosedanje delo kakor tudi načrti, ki jih bodo v teku leta gotovo izpolnili.

Obiskali smo kmetijskega tehnika Zvonka Gustina, ki dela z mladimi zadržniki v okviru metliške kmetijske zadruge in ta nam je povedal prav zanimive stvari.

Kakor mora biti povsod, če hočemo doseči prave uspehe, najprej narejen načrt za sistematično delo, tako je bil ta načrt izdelan tudi pri metliškem aktivu. Aktiv, ki šteje okoli 60 mladih zadržnikov, je razdeljen na štiri krožke. Prvi zajema Slavno vas in Boldraž, drugi Lokvico in Trnovec, tretji Čurle Rosalnice, Radoviče in

Metliški aktiv mladih zadržnikov je napovedal sosednjim aktivom tekovanje

Svržake, četrti pa Metliko, Križevsko vas in Bertiče. Nekaj časa je obstajal tudi krožek mladih zadržnikov v Drašičih, ki pa je zaradi nezanimanja in nerեսnosti članov prenehal z delom.

Kdo se lahko vključi v aktiv mladih zadržnikov?

Vsak mlad kmečki fant, ki si želi izpopolniti svoje znanje v kmetijstvu, ki stremi, da si svoja dosedanja izkustva izboljša z novimi naprednimi prijemi. Prav zato, da se strokovno izpopolnjuje, so se mnogi od teh mladih zadržnikov v zimskem času vključili v kmetijsko gospodarsko šolo, kjer so razen

splošnoizobraževalnih predmetov poslušali tudi predavanja o zdravstvu in asanaciji vasi, o zadržništvu, biologiji in tehniki v kmetijstvu, o živinoreji, poljedelstvu, vrtnarstvu, sadjarstvu, vinarstvu in gozdarstvu. V aktivu oziroma krožkih sedaj nadaljujejo svoj pouk s praktičnim delom, tako z gnojilnimi poizkusi pri krompirju in na travnikih, s poletnim škropljenjem sadnega drevja z Dihitarom, s praktičnim spoznavanjem trav in plevelov itd. Tov. Gustin obseže vsaj enkrat mesečno vsak aktiv, kjer svoje predavanja združuje s praktičnimi demonstracijami na terenu.

Poziv mladim zadržnikom novomeškega okraja

Danes dela v novomeškem okraju 15 aktivov mladih zadržnikov, nekaj pa jih bo še na novo osnovanih, saj kaže zanje kmečka mladina veliko zanimanje. Da pa se poživijo in vskladi delo teh aktivov, so metliški mladi zadržniki napovedali vsem ostalim tekmovalcem. Program obsega 21 točk, od katerih morajo biti nekatere izpolnjene v poletnih mesecih, ostalo tekovanje pa je raztegnjeno na celo leto. Tekovanje zajema praktična kmečka dela, praktične ogledje, hlevov in svinjarij, obnovitev sadovnjakov in vinogradov, ogled kmetijskih obratov, drevnesnic, trsnic itd. razširjenega kmetijskega tiska, organizacije predavanj, čimveč vpisov v kmetijske šole in podobno.

Mradi zadržniki že tekmujejo

Metliški mladi zadržniki so 22. junija tekmovali v košnji. Na Cajnarjevem travniku v Križevski vasi se je pred tridnevnico ocenjevalno komisija pomerila 12 koscev. Prvo mesto je zasedel Tone Pečarič iz Čurle, drugo Slavo Cajnar iz Križevske vasi, tretje pa Slavo Vuksinič, prav tako iz Križevske vasi. Prvi trije so dobili tudi lepe praktične nagrade, vsi ostali udeleženci pa cepilne nože ali strokovne knjige.

Prijetno se družijo s koristnim

29. in 30. junija so mladi zadržniki odšli na dvodneвно kmetijsko strokovno ekškurzijo. Obiskali so kmetijsko posestvo in šolo na Grmu, si ogledali Zadržno mlekarstvo, nato pa obnovljeno vinograde na Trški gori. V Ljubljani so prisostvovali zletu Partizana, nakar so na Gorenjskem obiskali selekcijsko posestvo Črnelo in si pri tem ogledali sorte poskuse raznih kmetijskih rastlin, odpre hleve in električno molžo. Mimogrede so se odpejli že v Kamnik, nato pa preko Ljubljane na državno posestvo Mla-

Ljudska skupščina LRS je na zadnjem zasedanju sprejela sklep o nekaterih teritorialnih spremembah v naši republici. Med drugim se ukinja tudi okraj Križevsko, ki se preneha kot celotna občina, med njimi tudi dosedanja občina Pregrad ob Kolpi. Ta s svojimi področji tisoč prebivalcev in siba razvitim gospodarstvom res ni imela pogojev za obstoj.

Ze ob ustanavljanju komun leta 1955 je bilo jasno, da ni okraj Križevsko s 35.000 prebivalci, še manj pa občina Pregrad nima ju bodočnosti kot teritorialne oblasti. To je bila začasna rešitev, čeprav, kot vidimo, ne najbolj posrečena, vsaj kar se tiče občine Pregrad. Zaradi bližnje seveda okraja — za Poljanec je bil bližji kot Novo mesto — je takratni občinski ljudski odbor pristal, da se občina Pregrad priključi okraju Križevsko. Hkrati je bilo dano v zapisnik, da se v primeru razformiranja koečkevskega okraja, Prebivalcem smo ob njihovem prizadevanju, ki niso nikoli spadle po nobeni liniji v Poljansko dolino, so takrat hoteli h Križevju tudi zato, da bi bolj opravičili obstoj okraja Križevsko.

Občini Pregrad so prav tako priključili nekatera siba nase, ljena koečkevske vasi, ki niso nikoli spadale po nobeni liniji v Poljansko dolino. Z njihovo priključitvijo so menda hoteli prav tako okrepiti to najmanjšo občino v republici.

S sklepom ljudske skupščine LRS je Poljanska dolina prvič v zgodovini razdeljena med dve občini in dva okraja. Skupščina je upoštevala željo prebivalcev posestvenih občin. To je pomenilo pravilno, gre za njih, za nikogar drugega. Mi se v zavedu z odtlačkom, kam bo šla dolina, nismo mešali. Prebivalcem smo ob njihovem prizadevanju, ki niso nikoli spadle po nobeni liniji v Poljansko dolino, so takrat hoteli h Križevju tudi zato, da bi bolj opravičili obstoj okraja Križevsko.

Naše uredništvo je prejelo več poročil volivcev in posameznikov iz doline, ki so nam poročali o čudni situaciji pri glasovanju in o se bolj čudni propagandi, da celo o pritisku nekaterih ljudi na opredelitev prebivalcev. Teh pisem nismo objavili, kot tudi nismo odgovarjali na dokaj čudno pisanje »Novice«, ki so nam v našprostuju z resnico, zdaj pa je potrebno, da povemo, kako je bilo, da ho javnost poučena o poteku pred razdelitvijo doline.

Koečkevske »Novice« so naprej objavile vest na prvi strani, da je izvršil svet LRS med drugim osvojil osnutek, ki vsebuje »Ozve« celi Poljanska dolina priključi občini Križevsko. To je zanimivo tembolj, ker so zastopniki mnogih organizacij občine Pregrad na sestanku 16. junija izgovarjali, da je bilo pri sestavi zapisnika o poteku zborov volivcev niso delali na zboru, pač pa drugi dan na občini, kamor so pozvali oba overovatelja, da podpisata zapisnik o poteku zborov volivcev, ki je bil v zapisniku zapisano, da je 17 volivcev glasovalo za Crnomelj, 13 pa za Križevsko. Kje so v resnici bili volivci? Zapisnik, ki ga je podpisal naš uredništvo, kaže, da je bilo v zboru 64 volivcev, od tega 51 jih je glasovalo za Križevsko, 13 pa za Crnomelj. V volilni enoti Stari trg-Moštine je vseh 80 navzočih volivcev glasovalo za Crnomelj. V Dolu je vseh 18 volivcev glasovalo za Križevsko, prav tako v Lazeh, kjer je bilo navzočih 12 volivcev. Še določeno po zapisniku množičnih organizacij je na zborih volivcev glasovalo za Crnomelj 239 volivcev, za Križevsko pa 114.

Te številke navajamo zato, ker so koečkevske »Novice« že v naslednjem številki (29. junija) objavile, da naj se Poljanci sami odtičijo. Hkrati navajajo po proizvodbah na občini Pregrad, da je na zborih volivcev glasovalo 550 volivcev, za priključenje k Crnomlju pa 274 volivcev. Obtem navedejo tudi, kakšne koristi imajo Poljanci lahko od razvitega gospodarstva v Križevju. »Novice« tudi grajajo pobiranje podpisov, izsiljevanje in govornice o falsifikatih, ter pravico nekim »velikim« iz Starega trga za pobiranje podpisov v vaseh in podobno.

V TEM TEDNU NABIRAMO:

- Cvet rdeče detelice (100 d'n), rmana (50 d'n), lipa (220 dinarjev).
- List alježa (40 d'n), breze (22 d'n), slezenova (200 d'n), šmarnice (120 d'n), volčje češnje — beladona (180 d'n), lupina (vinogradniška) (60 d'n), melise (150 d'n), ozkolistnega trpotca (80 d'n), hribske rese brez pecljev (500 d'n), pekoče koprive (41 d'n), maline (40 d'n).
- Rastlino kopitnika s koreninjo (70 d'n), hribske rese (260 d'n), gladniška (40 d'n), rmana (36 d'n), pitčje kaše (200 d'n), ženiklja (140 d'n), črnobine (80 d'n), jetičnika (120 d'n), vodne kreše (140 d'n).
- Korenine baldrijana (280 d'n), ženiklja (250 d'n), šmarnice (300 d'n) gladeža (58 d'n), regrata (116 d'n).
- Seme jesenskega podleska (300 d'n).
- Suhe borovnice (600 d'n).
- Obvestilo. Lista beladone, ki je mešan z listom male beladone, ne odkupujemo. List male beladone odkupujejo v letošnjem letu izjemoma KZ po 80 dinarjev.

Brez konkurence...

V ponedeljek, 15. julija, je bilo. Neki možakar je prinesel na trg koš lepih marelic. Sadje, razen češenj, je zelo redko blago na novomeškem trgu, zato so gospodinje hitro obstopile prodajalca marelic. Ta je postavil koš na tla in povedal ceno: 130 dinarjev kilogram. Navzite visoki ceni so ženske hotele kupiti marelice. Ta ima doma bolnika, druga otroka, pa tudi odrasel zdrav človek s v tej vročini radek privošči sadja.

Med gospodinjami je bila tudi žena zasebnega obrtnika D. iz Novega mesta. Ta se je odločila, da kupi vse marelice, čemur so se odločno uprle druge gospodinje, vendar ni nič pomagalo. Možakar, videč, da se žene trgajo za sadje, je rekel: »Nič, po 150 din bodi!« Optrdil je koš in sel z engro kupovalko, ki verjetno ni v denarni zadregi, s trga. Čeprav je dobil lepe denarje za sadje, ni hotel plačati tržne pristojbine.

Preskrba Novega mesta s sadjem in zelenjavo je sploh posebno vprašanje. Za to skrbi le ena trgovina z dvema poslovalnicama, ki pa ne more priskrbeti dovolj zelenjave. V zadnjem času dobiva sadje in zelenjavo iz Smarja pri Kopru od tamokšnje zadruge. Komaj gospodinje zagledajo kamion pred trgovino, se že postavijo v vrsto in čakajo tudi po več ur, da pridejo do sadja ali zelenjave.

Zalostno je, da je Novo mesto sredi kmetijskega področja, obkroženo s številnimi zadržkami in državnimi posesti, vendar od teh, razen mleka, ne dobi skoraj ničesar, vsaj ne tistih pridelkov, ki jih na trgu najbolj primanjkuje in so najdražji. Pa smo dali precejšnja družbena sredstva za razvoj zadržnih in državnih posesti.

Kako upravljamo socialno zavarovanje

Nasteli smo raznovrstno in pestro področje dejavnosti okrajnega zavoda za socialno zavarovanje. Številke, ki smo si jih v tem pregledu ogledali, nam razen drugih podatkov različno kažejo velik napredek zdravstvene službe na Dolenjskem, odpirajo pa tudi številne probleme, ki jih zavod — skupno z ostalo zdravstveno službo v okraju — rešuje.

Odkar je bilo tudi v to dejavnost vpeljana družbeno upravljanje, smo v službi socialnega zavarovanja opazili iz leta v leto večje uspehe. Člani okrajne skupščine OZSS se zanimajo za delo zavoda in njegove probleme. Večina razpravljanj na zasedanjih je posvečena še vedno osnovnemu vprašanju: usvajanju in delitvi finančnih sredstev. To je osnova, ki daje podlago celotnemu delu zavoda. Letos je v proračunu okrajnega zavoda predvideno 625 milijonov din dohodkov in izdatkov, od tega 241 milijonov din za zdravstveno zavarovanje, medtem ko je ostalo namenjeno pokojninski službi, otroškim dodatkom itd. Vsak mesec mora zavod zbrati 88 milijonov din, da lahko izplača hranarino zavarovancem, račune bolnicam, ambulantam, pokojnine, otroške dodatke in dr. So meseci, ko zbere komaj po 45 milijonov. Med nerednimi plačniki prispevkov soc. zavarovanja je nekaj zasebnih obrtnikov, ki dolgujejo trenutno 2.750.000 din. Take mora zavod poterjati tudi z rubežnjo, če nečesto izpolniti dolžnosti do zavarovancev sami.

Pokojninska služba v zavodu ima čedalje več opravka z reševanjem naraščajočih zahtev za pokojnino oz. invalidnino. Letos v januarju je dobil zavod 68 takih prošenj, v februarju 63, v maju pa kar 123! Vendar 30 do 35 odstotkov prosilcev nima pogojev za pokojnino; nimajo delovne dobe, nimajo dokazov o službah in pod. So primeri, kjer je moral zavod prosilcu že petkrat zavrniti zahtevo po pokojnini. Bil je slučaj, da je bilo za nekega drugega prosilca zaslišanih 50 prič, pa vendarle niso mogle povedati nič takega o prosilčevi zaposlitvi, da bi mu prošnja lahko ugodno rešili. V bodoče bodo prosilci morali hkrati z zahtevkom za priznanje pokojnine vložiti tudi kavcijo, ker morajo dobiti priče plačane potpote.

Poseben problem v okraju so delavni invalidi, ki jih je že čez 1000. Zavod čedalje bolj skrbi za njihovo medicinsko rehabilitacijo in poklicno prekvalifikacijo. V sedanjem Materinskem domu namerava s sodelovanjem novomeške bolnišnice urediti oddelke za medicinsko rehabilitacijo, kjer bodo ljudje po operacijah, revmi itd. z raznimi aparati nadaljevali zdravljenje, gibali ude in se znova usposobili za delo.

Težavno področje je preusmeritev invalidov dela v nove poklice. Take primere mora zavod reševati za vsak primer posebej, v dogovoru s podjetji in invalidi, pri čemer povedo tudi zdravnikovi mnenja. Sploh se je sodelovanje zdravnikov na tem področju pokazalo kot dragocena, nepogrešljiva pomoč in reči je treba, da je okrajni zavod ustvaril trdne stike z zdravniško operativno.

Ob vsem tem izdatki za socialno zaščito, zdravstvo in varstvo seveda naraščajo. Ker je okrajni proračun dostikrat v zagrati, da bi lahko zagotovili vsa potrebna sredstva za nadaljnji napredek zdravstvene službe, se oprta na okrajni zavod za soc. zavarovanje. Le-ta ima velik interes, da se zdravstvena služba razvija v skladu z napredkom sodobne znanosti, saj hoče delovnemu človeku obvarovati zdravje in delovno sposobnost; če pa je zbolel za mu hoče čimprej vrniti zdravje.

Skrb za napredek in nove uspehi na teh področjih pa seveda ni samo stvar okrajnega zavoda. Zlasti samoupravni organi v podjetjih in sindikati lahko tu izdatno pripomorejo, da bodo sredstva socialnega zavarovanja uporabljena kar najbolje. V okraju se tega še veliko premalo zavedamo, čeprav gre za znatna, večstomilijonska skupna sredstva. Se se dogaja, da n. pr. samo zavod ugotavlja povečano število spadecev s kolesa, spošodb na poti na delo ali z dela; ob sobotah in ponedeljkih ali takoj po prvem ali 15. v mesecu (ko je plačilni dan), ki pa so mnogokrat posledice višenosti in pod. Ob takih povarih kolektivni navadno molče, čeprav vedo, da se v podjetjih dogajajo nepravilnosti. Vzgojni poudarek naj bi v delu sindikatov dobil več prostora.

V zadnjem času pripravlja zavod prenos izplačevanja hranarine za čas bolezi na podjetja. Hkrati ko prejemajo delavci in nameščenci podjetij mesečne plače, naj bi dobivali svoje prejeme v obliki hranarine bolani člani kolektiva na svoji stalni blagajni. Zavod računa z uvidevnostjo vodstev podjetij, ki naj bi tudi s tem delom ustvarila tesnejše stike med člani kolektivov.

Pisati bi bilo treba ob koncu tega pregleda seveda še o marsičem, tako n. pr. o problemih zobozdravstvene službe v okraju, o uspešni in veliki skrbi okrajnega zavoda za gluhoonemo mladino, o visokih izdatkih za usposabljanje invalidov dela in problemih okrog njihovega vključevanja v proizvodnjo oz. druge panoge gospodarstva, pa še o marsičem, kar zaposluje operativno okrajnega zavoda za soc. zavarovanje. Vendar o tem še kdaj drugič. To, kar smo povedali v dosedanjih člankih, pa nas prepričuje o znani resnici: da smo v socialnem zavarovanju dosegli zadnja leta vidne uspehe in da je v njih delovni človek na prvem mestu.

Stefan Simončič, predsednik okrožnega sodišča:

O razvezah zakonskih zvez

	Leto		
	1952	1954	1956
Skupaj zaved:	61	61	68
Mož - krivec	18	25	39
Žena - krivec	5	4	12
Oba krivca	27	30	14
Nihče krivce	11	2	3

Ti podatki precej ovirajo pogostokrat slišano mnenje, da vložijo največkrat mož tožbo na razvezo zakona, saj izkazujejo približno izenačenost tožb žena in mož kot tožnikov. Na splošno pa moramo reči, da so moške bolj občutljivi, morda samo zase, in bolj tožijo svoje krive žene, medtem ko so žene bolj potrpežljive in odpustljive. Zanimivo je pa, da je odstotek razveznih pravnih, ki sta jih sprožila sporazumno oba zakonca izredno nizek, saj dosega n. pr. v letu 1956 komaj 3 %, medtem ko je bil ta odstotek pri okrožnem sodišču v Ljubljani v istem letu 29,4 %. Vzroke je treba prav gotovo iskati v gospodarskem in družbenem pogledu, ki so v obeh okrajih precej različni. Vsekakor pa kaže vložitev sporazumnega predloga na večjo razodnost zakoncev.

KDO JE VEČKRAT KRIV RAZVEZE?

Temeljni zakon o zakonski zvezi določa, da more le nektriv zakonec vložiti tožbo na razvezo. Toda večkrat se pokaže na podlagi izvedenih dokazov, ki jih sodišče mora zbrati, da sproži postopek ravno krivi zakonec. Tudi v teh primerih se pokaže, da je moških iznajdljivejših in skušajo doseči razvezo zakonske zveze, četudi so sami krivi razrahlanosti zakona. Jasnejši odgovor na to vprašanje je v dajoje tile podatki:

IZ KATERIH RAZLOGOV JE NAJVEČ RAZVEZ

Ze v prvem delu tega sestavka so navedeni razvezni razlogi, ki jih pozna naš Temeljni zakon o zakonski zvezi. Povpreče razveznih razlogov, ki so bili ugotovljeni v razveznih pravnih v letu 1952, 1954 in 1956, nam pove, da so bili od skupnega števila 190 pravno močnega razvezanih zakonov razvezanih iz teh razlogov:

Po čl. 56	— neskladnost parav 68 ali 32 %
Po čl. 57	— preuštvo 49 » 25 %
Po čl. 58	— streženje po življenju 1 » 0,5 %
Po čl. 59	— grdo ravnanje 40 » 21 %
Po čl. 60	— duševna bolezen 2 » 1 %
Po čl. 61	— zlobna zapustitve 18 » 9 %
Po čl. 62	— pogrešanost 6 » 3 %
Po čl. 63	— obsodbe zaradi kaznivih dejanj 6 » 3 %

Prav pogosto pa se pojavlja v pravnih ved razveznih razlogov; tako se prepletajo razvezni razlogi preuštva z razveznim raz-

Strelna poškodovala štiri ljudi

Močno neurje, združeno z bliskom in gromom, ki je v noči od 10. na 11. julij zajelo področje okoli Novega mesta, je kot marsikateroga drugega zbudilo iz sna tudi družino Sinkovca Antona, kmeta iz Harinje vasi 24 pri Otočcu ob Kriki. Domači so se, zbudeni od groma pogovarjali in opazovali bliske, ki so s svojo svetlobo razsvetljevali sobo.

Približno ob pol enih zjutraj pa je menadoma zasijal posebno slepeč blisk. Gospodinja je zaskelelo v stegnu, da je poskočila v postelji. Prestrašena je vprašala moža, kaj naj bi to bilo, ni pa dobila odgovora. Ko na ponovno vprašanje le ni bilo glasu, je ugotovila, da so mož, hči in sin omenoti od strele. Na njeno klicanje je iz sosednje sobe prihitela druga hči; obema se je po krajšem času posreželo domače osvestiti. Gospodar ima od strele poškodovani obo roki, hči opečeno stegno in poškodovan oko, sin ima pretres možganov, gospodinja pa ožganogo. Vsi, razen gospodinjice, so se zatekli po pomoč k zdravniku. Zanimivo je, da druga hči ki je spala v sosednji sobi, nima nobenih poškodb.

Kot domnevajo, je strelo pritegnila železna cev, ki stoji na strehi, pripravljena za priključek elektrike. —e—

Sinu, fantu ali nečaku, ki je v vrstah JLA, pomeni Dolenjski list najlepši pozdrav vsakega tedna! —Naročite mu ga še danes!

KOMU DODELUJE SODIŠČE OTROKE?

Vsekakor priznavamo mater prvenstveno pravico do otroka, saj zamj več žrtvuje, se mu bolj posveti in izkazuje večjo skrb kot oče. Tudi do občutljivejših vprašanj mora rešiti sodišče, saj mora v sodbi, a katero izreče razvezo, odtičiti tudi glede varstva, vzgoje in preskrbe otrok; to zlasti takrat, če se starši o tem niso sporazumeli, ali če njihov sporazum ni korišten za otroka. Sodišče mora že v teku razveznega postopka pretresti vse okoliščine, ki vplivajo na to, ali naj vsi otroci ostanejo v varstvu in vzgoji pri enem izmed njih, ali naj eni ostanejo pri materi, drugi pa pri očetu, ali pa naj se vsi zapuajo kakih tretjih osebi ali zavodu. Edino odločilno vprašanje, ki ga mora v zvezi s tem rešiti sodišče, so koristi otrok in družbeni odnosi. Novomeško okrožno sodišče je odločilo o dodelitvi takole:

		Leto		
		1952	1954	1956
Skupaj zaved:		33	32	35
Dodeljeni:				
očetu:		3	1	3
materi:		28	28	32
obema:		4	2	0
zavodu:		0	1	0

Seveda pa ima drugi zakonec, kateremu otroci niso zaupani, pravico z njimi osebno obvezati.

Svojo odločbo o negi in vzgoji otroka po lahko sodišče pozneje spremeni, če to zahtevajo spreminjena razmera.

Izredno nizko je število v zavodu oddanih otrok, kar tudi potrjuje, da daje naša socialna politika prednost družinski vzgoji. Ne pravi zaman najbolj poznani naški pedagog Maklarenko: »Nasle otroke moramo vzgajati tako, da bo njihov odnos do ljubezni tak, kakor do resnega in globokega čustva, da bodo uživanje, svojo ljubezen in svojo srečo uresničevali v družini.«

In zaključek? Pri obravnavanju razveznih pravnih še pogosto naletamo na nazore, ki so tudi socialistični moralni in ki jih je Engels označil takole: »Kar je za žensko zločin in kar sproži ostre zakonske in družbene posledice, to velja za moškega kot častno ali v najslabšem primeru kot majhen moralni madež, ki ga nosi z zadovoljstvom.«

Takšen privilegirani položaj moškega in diskriminacija za žensko je nedvomno ostanek razredne morale, ki je nezdravljiva s socialistično moralno. S propadom take miselnosti, h kateremu bo največ pripomogel čim uspešnejši dvig proizvodilnih sil, pa se bodo gotovo utrdili tudi družinski odnosi. S tem bo dobila tudi družina tisto trdnost, ki ji gre kot enemu najpomembnejših družbenih odnosov. Ni pa nobenega dvoma, da bo takrat razglabljanje o razveznih pravnih pokazalo drugo sliko.

Podprimo plemenito zamisel!

Priloge za zaščitno cepljenje proti otroški paralizi — V načrtu: še letošnji jesen na prostovoljni osnovi cepiti otroke od 6 mesecev do 5 let v vsej Sloveniji

V zadnjem času ljudje čedalje pogosteje sprašujejo, kako je z možnostjo zaščitnega (preventivnega) cepjenja proti otroški paralizi. Po lanski večji epidemiji sicer letos ne pričakujemo posebnega razmaha te nevarne bolezni, vendar pa je treba misliti na bodočnost, kot na možnost, da preprečimo to bolezen v prihodnjih letih.

Ivan Potočnik — devetdesetletnik

13. julija je tovariš IVAN POTOČNIK iz Klostra pri Gradcu slavil 90 let življenja. Člani krajevnega gasilskega društva, katerega podneje zelo veliko.

ČRNOMALJČANI!

Jutri popoldne odide ob 17. uri izpred Prosvetnega doma v Črnomlju na partizanski pohod skozi Belo krajino, Kordun, Liku in Jajce do Pal pri Sarajevu 50 slovenskih tabornikov in tabornic. Šil bodo po zgodovinski poti slovenske delegacije odposlancev na II. zasedanje AVNOJ iz leta 1943.

Na Občicah so odkrili plošč

V nedeljo, 21. julija so se številni preživeli kurirji nekdanjih relednih stanic Slovenije udeležili svečanega odprtja spominjske plošče na Občicah pri Dolenjskih Toplicah. Ploščo so odkrili na hiši, kjer je bila od spomladi 1944 dalje komanda relednih stanic Slovenije.

Drobne iz Metlike

Prejšnji teden je dež dvakrat izdatno namočil zemljo, tako da je nevarnost najhujše suše minila. Upamo, da letina ne bo preslabla. Zadnji torkov semenj v Metliki je bil še slabši kot tisti pred štirimajstirimi dnevi.

Martinčičeva spet med nami

Kot že dve leti poprej, sta tudi letos prišla iz Francije na kratak odvih v domači kraj zakonca Martinčič, doma iz Stopič. Proti koncu tega meseca prispeje iz Francije še ena večja skupina rojakov.

ŠAH

KOBLER PRESENEČA

Ze zadnjé smo poročali o uspešnem startu črnomaljskega šahista Ivana Koblerja na polfinalnem turnirju za šahovsko prvenstvo Slovenije v Ljubljani. Ker v zadnjih letih Kobler na turnirjih ni imel kajkih vidnejših uspehov, nas je njegova igra na tem turnirju tem bolj presenetila.

Zadnje šahovske vesti

Na polfinalnem turnirju za šahovsko prvenstvo Slovenije je po IX. kolu stanje na tabeli naslednje: V VODSTVU JE KOBLER IZ ČRNOMLJA S 7 TOCKAMI pred mojstr. kand. Krivicem in Vavpetičem (6 in pol), Kržišnikom s točk. št. 5 tem si je Kobler že zagotovil sodelovanje v finalu prvenstva Slovenije v (finalu prvenstva Slovenije, ki bo še ta mesec, verjetno v Portorožu.

Osem kandidatov za 3 mesta

Prejšnji teden se v Ljubljani začelo letošnje mladinsko šahovsko prvenstvo Slovenije, na katerem igra tudi dva Dolenjca — Mestek iz Kočevja in Boljkovec iz Črnomlja. Na turnirju igra 10

sam kupil cepivo in ga plačal z dinarji, samo da bi zagotvil otrokom zdravno mladost in jih obvaroval pred nevarnimi posledicami poliomielitisa. Mnogi starši želijo, da bi lahko kupili cepivo mimo črne borze, ki cenijo cepivo dvigata, tako kupljeno cepivo pa tudi ni vedno zanesljivo, ker ni strokovno prepečeno in hranjeno v hladilnikih.

Povprašali smo na okrajnem ljudskem odboru in zvedeli, da sta OLO in krajni sindikalni svet že imela prve pogovore z nekaterimi podjetji v našem okraju glede prispevka v deviznih sredstvih za nakup cepiva. Delavski sveti in upravniki odborov teh podjetij

prav gotovo ne bodo pomišljali, ko bodo razpravljali o pomoči, ki naj bi šla v skupni fond za nakup cepiva v inozemstvu. O ostalih ukrepih in možnostih za zaščito cepjenja proti otroški paralizi bomo poročali, čim bodo stvari bolj znane.

Pravtako pa smo tudi prepračeni, da bodo vsi naši ljudje, ki so že tolikokrat potrdili svojo visoko zavest pri številnih akcijah Rdečega križa, pri krvodajalstvu, pri fluorografiranju in drugod, tudi pri prostovoljnem zaščitem cepjenju otrok prispevali vse, kar bodo mogli, da bo akcija za preprečitev te nevarne bolezni kar najboljše uspela.

ko in dogodke v svetu. Ker mu je v zadnjih letih opešal zahaj, da ne more več brati, rad zahaja k sosedu poslušati radijske vesti.

Tovariš Potočnik izhaja iz kmečke družine. V življenju je mnogo prestal, bil je trikrat v Ameriki, nakar si je v Klostru uredil lepo domačijo. Med vojno je rad natočil steklenico vina in odrezal zagozdo kruha, pa oboje odnesel v gozd k partizanom. Navzlic visoki starosti je slavljence še vedno čil in bister. Zelo rad se zanima za notranjo politiko in dogodka v svetu.

Vsi vašačani mu ob lepem življenjskem prazniku čestitamo in mu želimo še veliko zdravih in zadovoljnih dni. S. S.

V VSAKO HIŠO DOLENJSKI LIST!

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda, 21. julija — Kristina. Četrtek, 22. julija — Jakob. Petek, 23. julija — Ana. Sobota, 24. julija — Natalija. Nedelja, 25. julija — Zmago. Ponedeljek, 26. julija — Marta. Torek, 27. julija — Krilan.

KINO

»Krkca« — Novo mesto: od 26. do 29. VII. ameriški barvni film »Ljubim Melvina«. Od 30. VII. do 1. VIII. nemški film »Stotnik in njegov junak«. Od 2. do 29. VII. amer. barvni film »Bledoljčnikov sin«. 30. in 25. VII. ameriški film »Bobni preko reke«. »Jadrana« — Kočevje: 24. in 25. VII. ameriški film »Angel ali demona«. Od 26. do 29. VII. ameriški film »Moj ded in jaz«. Od 30. do 31. VII. mehiški film »Poslednja želja«. Črnomelj: 23. in 24. VII. nemški film »Stotnik in njegov junak«. Od 25. do 29. VII. amer. barvni film »Bledoljčnikov sin«. 30. in 31. VII. ameriški film »Nedolžno obojenje«. Metlika: 24. VII. angleški film »Mlad ljubimci«. 27. in 28. VII. ameriški film »Honda«. Kostanjevica: 25. VII. ameriški film »Visoka Barbara«. 28. VII. ameriški film »Rdeča reka«. Žužemberk: 28. VII. franc. film »Pantofle«. Dol. Toplice: 24. VII. amer. film »Zongler«. 27. in 28. VII. amer. barvni film »Saskačevan«. Straža: 27. in 28. VII. mehiški film »Zadnja želja«. Trebnje: 27. in 28. VII. ameriški barvni film »Bankovec za milijon funtov«.

MALOGLASI

Brivce Buk in gostilničar Per v Novem mestu se odrekata terlatvi napram Juletu Zupetu iz Skočiana, ker je nezlerjav.

UGODNO prodam hrastovo spalnico, kompletno posteljo iz mehkega lesa in kuhinjsko polstovo. Setine-Jevšek, Novo mesto, Adamčeva 2.

V NEDELJO, 14. t. m. sem izgubila svetlodrap volno jopico od Industrije perila do Muzejske

50-letnica gimnazijske mature

17. julija je v Ljubljani proslavilo 50-letnico mature na (stari)novomeški gimnaziji od 14 maturantov 6 nekdanjih sošolcev. Dva sta bila zaradi bolezni zadržana (Vladimir Poljšak in Martin Rus), eden (John Judnič) živi v Ameriki, pet jih je pa medtem umrlo. Zbrali so se: dr. Anton Kodre, dr. Adolf Golia, ing. Robert Hartman, ing. Matija Miklič, Otmar Skale, okr. glavar v p. in Anton Preinfalk, poštni inšpektor v p. Od profesorjev iz leta 1907 ne živi nihče več.

OBVEŠTILA

Prodaja živine: Državno posestvo »Snežnik« Kočevska Reka ima naprodaj večje število plemenskih krav in telic sivojavorje pasme. Živino si reflektanti lahko ogledajo na posestvu, kjer dobijo tudi vse podatke.

Razpis

za 6-mesečni pripravljani tečaj za Dopisno ekonomsko srednjo šolo Slovenije. 1. februarja 1953 se bo prišel nov prvi letnik Dopisne ekonomske srednje šole Slovenije za bivše borce in aktiviste NOV. Dosedanje izkušnje so pokazale, da ima veliko kandidatorov nezadostno osnovno izobrazbo. Nekaj

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO: V času od 13. VII. do 19. VII. je bilo rojenih 14 dečkov in 7 deklic. Poročili so se: Pevec Zvonimir, strojnik in Blatnik Angela, delavka, oba iz Novega mesta. Vouk Karel, uslužbenec in Rosič Ana, uslužbenka, oba iz Nove Gorice. Teropšč Anton, delavec iz Novega mesta in Božič Angela, gospodinja iz Harinje vasi.

GOTNA VAS

Umrli je: Čujnik Ana, upokojenka, 86 let, iz Regereč vasi.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Pucelj Ivanka iz Orlake — dečka, Poločnik Fani iz Vapčje vasi — deklčo, Hudorovac Pavla iz Črnaončje dečka, Jurgalič Marija iz Grobelj — dečka, Jakopin Slavka iz Dolge vasi — deklčo, Pavček Ivanka iz Podgore — deklčo, Rajer Slavka iz Zanje vasi — dečka, Zoran Alojzija iz Orklicjeva — dečka, Zupančič Pepca iz Sardinje vasi — deklčo, Gregorič Martina iz Zanje vasi — deklčo, Selič Terezija iz Ločne — deklčo, Simonič Slavka iz Draščev — dečka, Miklič Magda iz Lukovca — dečka, Kafilje Marija iz Hmeljičja — dečka, Gril Jožefa iz Vel. Rigija — deklčo, Knežević Marija iz Novega Sada — deklčo, Zupančič Jožefa iz Srečaca — deklčo, Štajner Stela iz Videm-Krško — dečka, Desančič Amalija iz Gor. Sušice — dečka, Jerman Anica iz Dol. Grčevca — deklčo, Vidmar Fani iz Gumberka — dečka, Bunderle Marija iz Drenovega — dečka, Murnar iz Podturna — deklčo, Gra-

teri imajo sicer formalne pogoje za vpis, nimajo pa potrebnega znanja. Zato se je glavni odbor Zveze borcev odločil, da bo organiziral za kandidate 6-mesečni pripravljani tečaj iz slovensčine, matematike, zemljepisja in kemije. Vsi imajo pripravo na višjo srednjo šolo, ga bodo morali opraviti pred sprejemnim izpitom v ESSS. Prijave bodo sprejemali samo okrajni odbori Zveze borcev do 25. avgusta 1953.

ZAHVALE

Prisrčno se zahvaljujemo članom ZB vpiš. terenoj. Novomeški, ki so me obiskali na pljučnem oddelku, kjer se zdravim že nekaj mesecev ter mi tudi prinesli darilo. Leopold Rajmer

Iskreno se zahvaljujemo dr. Spiljerju in strežnici osobi v bolnišnici, ki je nudilo vsi pomoč moji sestri Pavci Jožeti. Ob enem se zahvaljujem tov. Justu Moravčevu, sindikatu, pevskemu zboru in vsem ostalim, ki so jo sprejeli na zadnji postl. Družina Ozebek, Brod 44 Smilnih pri Novem mestu

KRONIKA NESREČ

disar Jožefa iz Pušcave — deklčo, Metelko Vida iz Senterjerne — dečka.

Pred praznikom dolenjskih gasilcev

Ze pred 88 leti so začeli Dolenjci in Belokranjci ustanovljati gasilska društva, v katerih so se kmalu začeli udeleževati napredni Slovenci. Tako so nekatera društva v preteklem letu praznovala visoke obletnice. Med njimi je najstarejše v Metliki, ki obstaja že 88 let. Tudi po osvoboditvi se je gasilstvo na Dolenjskem močno razmahnilo, saj se udeležuje v 128 društvih že okoli 7.000 članov in članic, ki jih združuje Dolenjska gasilska zveza. Da bi se gasilstvo na Dolenjskem še bolj razvilo in da pritegnemo v naše vrste čim več mladine, se je izvršni odbor zveze odločil, da organizira 11. avgusta »DOLENJSKI GASILSKI DAN«, na katerem bomo prikazali naš razvoj in množičnost. Priprave so v teku. Člani, članice in pionirji se pripravljajo za popoldanski nastop, ki bo na tolovadišču TVD Partizan na Loki. Popoldne bo velika gasilska poverka, na kateri bo po dosedajšnjih poročilih sodelovalo več kot 2.500 uniformiranih gasilcev, med njimi gostje iz najoddaljenejših krajev Slovenije, ki so svojo udeležbo že prijavili. Ker je bil okrajni proračun občutno zmanjšan, je bil žal črtan prispevek, ki nam ga je OLO Novo mesto predvidel za to prireditve. Pripravljalni odbor se je sredi priprav znašel brez finančnih sredstev. Zato smo se obrnili na dolenjska podjetja s prošnjo, da nam priskočijo na pomoč. Upamo da ne zaman, saj bo gasilstvo še naprej čvrsto ljudsko premoženje in pomagalo v nesreči. -nk.

»MODRI VAL« nas pozdravlja

drug drugega. Medvedki in čebulice so bili začuden, ko so slišali, da govorimo prav tako kot oni! Prišli da smo iz Trsta? In govorimo slovensko? Kaj? Vozili smo se vso noč? Gotovo smo zelo lačni! Bratje Bori so nam pripravili izvrstno malico. Nato so nas popeljali do našega tabornega prostora. Tudi tu so nas sprejeli »gostoljubni gostitelji«, marljivo delavke v rdeči srajčki. Kdo da so? Hude rdeče mravlje, ki znajo prav dobro pikati, kar smo na lastni koži občutili. Čakalo nas je drugo presenečenje. Pod povešenimi vejami se je dvigala streha kuhinje, pod njo je stalo vzdano ognjišče, delo bratov Čeljanov. Kako nas razvajajo Gorski bori! Napravili so nam kuhinjo, posodili orodje, bili smo pri njih na tabornem ognju, kjer so nas zabavali ves večer s svojimi skeči, petjem, plesom, deklaracijami. Kaj vse so nam pokazali! In vsi okoličani, prebivalci Otočca in Struge, vsi so nam v marsičem priskočili na pomoč. Mnogo smo jim dolžni in tudi njih je zasluga, da je druga dne lahko zavrhela na visokem jamboru naša zastava, ko se je iz naših grl utrgal spev in smo z narodno himno pozdravili modro rodovo zastavo, katero je veter pogнал v objem rdeči zvezdi, da je veselo zapopolnila v zahajajočem soncu. Oficijelno je bilo otvorenje naše taborjenje. Zvečer smo se zbrali ob prvem tabornem ognju. Brat taboravodja je prižgal veliko pagodo in ko se ožen veliki brinovo vejico na vrhu, se je luna nasmehnila, ko je slišala našo pesem:

ZDAJ PA ŠE TOČA!

Velika škoda po hudem neurju v Senterjerneju

V ponedeljek 15. avgusta do se je v dopoldanskih urah zbirali severno od Senterjerne črni, amazan oblaki. V zgodnjih popoldanskih urah so pripravljali nad Senterjerne in njegovo okolico in prinesli veliko gorja. Najprej se je utila močna ploha, ki se je spremenila v hudo točo in je padala do malega pol ure. Ceste so se v Senterjerneju spremenile v potoke, po katerih je neumljenno drla voda in nosila s seboj točo. Toče se je nabralo toliko, da je bilo po cele kuppe, tudi po 20 cm na debelo. Se naslednji dan je ležala po vaseh in travnikih. Škoda je občutna posebno v okolici vasi Vrh in Gor. Brezovica, kjer je najbolj padala, padala pa je po vsej katastralni občini Senterjerne in tudi v sosednjih katastrálnih občinah. Občinska komisija je ocenila škodo takole: V katastralni občini Senterjerne: koruza, proso oves in lan 100% uničenje, razen nekaj primerov 90%, ravno tako je s sadovnjaki in vinogradi; na krompirju računamo škode povprečno 70%, nima pa nobenih pogojev za nadaljni razvoj, saj je elma zlomljena in vsa upognjena, pa tudi krmne rastline so utrpale občutno škodo. Kar sta v maju sneg in slana pustila, je pozneje suša malo uničila, toča pa je še z ostalimi rastlinami, ki so bile že tako slabo razvite, dokončno obračunala. Človeku se krči srce, ko stopi v sadovnjak ali vinograd, saj vse leži na tleh. Sadje so ljudje pobrali in pravijo, da ga bodo predelali v kis, saj za drugo tako ni. Kmetovalci, ki so resno oškodovani, se sprašujejo, če bo uprava za dohodke upoštevala škodo pri odmeri letne dohodnine. Jože Jaklič

Pogled na del tabora »Skržatova« — članov Rodu gorjanskih tabornikov v Rabeu pri Labinu; taborniki so sredi hrastov, cipres in lip le nekaj minut oddaljeni od morja. Včera zvečer se je vrnila z morja prva skupina 90 tabornikov, danes pa so tam začeli taboriti novomeški učiteljstveni in člani taborniških družin Črnomlja, Senterjerneja in Straže-Toplice.

MARJAN KOZINA:

Nekaj dolenjskih

● Vlak

Takrat enkrat, pred kakimi sedemdesetimi leti je stekel vlak. Seveda je bil to velik dogodek in cela Dolenjska je naenkrat zrasla v svojih očeh. Vlak je z blazno nagluc, prav s tako kaktor danes, prevozil od Novega mesta do Ljubljane že v treh urah. V čast tedanjim časom moramo povedati, da je bil naprednejši od današnjega vlaka. Sicer vozijo še zmerom iste lokomotive, isti vagoni, z isto brzino, po istih tračnicah kakor pred sedemdesetimi leti, vendar so se na žalost izgubili nekateri narodni običaji, ki so bili v veljavni ob začetku dolenjske železnice.

Vlak je odpeljal z novomeške postaje. Potniki so do prve postaje, Mirne peči, povedali sprevodniku svoje želje, ta jih je dal naprej strojevodji in mož je z žvižgi sporočil oštirju v Ponikvah, za koliko so bili njegovi potniki žejni. Kratek žvižg je bil pol, malo daljši pa cel liter. V Ponikvah je ob tiru že čakala baterija steklenic, ročno so jih naložili, do Grosupljega izpraznili in zvečer so prišle prazne steklenice nazaj v Ponikve, pripravljene za prihodnji dan.

V tistih lepih časih dolenjske železnice se pogovarjajo Stembur in tisti skupuh, Lozarjev Maték o vožnji, o vlaku in podobno.

»Pa bi šel res rad enkrat v Ljubljano,« je dejal Maték, »pravijo, da je to mesto lepše od našega Mesta.«

»To drži,« je menil Stembur, »bil sem že večkrat tam in rečem ti, da velja pogledati Ljubljano. Ali se ne bi ti po-

peljal tja, zdaj, ko imamo vlak?«

»Bi že,« je menil Lozarjev, »pa je vožnja predraga. Petintrideset krajcarjev velja, in nazaj nič manj.«

»No, saj ti imaš denar,« ga je tolažil Stembur. In pri pričmi mu je šinila v glavo poredna misel.

»Sicer pa, če ti je škoda denarja, se pelji v Ljubljano zastonj!«

»Kaj se to da?« se je začudil Maték.

»Seveda se da. Ti kar povej onemu iblajtarju na okenčku, ki bo hotel 35 krajcarjev, naj se pod nosom obrise. Tega pa ne smeš povedati na glas, zakaj to ne smejo vedeti samo nekateri boljši ljudje. Sicer bi se vsi vozili zastonj.

Tebi pa to povem, ker si moj prijatelj. Takole napravi: zjutraj stopi na postaji k okenčku, kjer Albin prodaja karte in kar po pravici povej, da hoče v Ljubljano. Možak ti bo dal listek in bo rekel petintrideset krajcarjev, prosim. Ti pa ne reci nič na glas, samo takole pod nosom potegni z rokavom, švrk, od leve na desno. Albin bo že vedel, da ti ni treba plačati, dal ti bo

šlo za petintrideset krajcarjev. Ker ni šla ta reč nikamor naprej, je Matek prekel vse svetnike, odrinil je 35 krajcarjev in se skozi doma pridušal, da ga Ljubljana več ne vidi, da je vse skup goljufija in da Stembur nič ne ve.

Ko se je vrnil v Novo mesto, je zavil naravnost k Stemburju.

»No, Matek,« ga je pozdravil župan, »je bilo lepo v

Lep ribiški plen

Kot je naš list že joročal, so v nedeljo 14. julija v Kolpi pri Metliki uveli velikega soma. Naj še povemo, da se je ta redka ribiška sreča nasmehnila Ivanu Starešiču iz Mešincev in njegovemu sinu. Ko sta v nedeljo zjutraj pregledovala prejšnji večer nastavljene trnje z živo ribo - ta lov je menda na Hrvaškem še dovoljen! - sta videla, da se je na trnek zapel težak som. Imela sta precej truda, preden sta ga s kavlji in še s pomočjo sosedov izvlekla na suho.

Som je bil, kol zadnjič rečeno, težak 63 kg, v dolžino pa je meril 240 m. To je v zadnjih letih še drugi večji som, ki so ga ujeli v Kolpi pri Metliki. Leta 1952 sta namreč ribiča Anton Težak in Janko Kočevar tudi ujela lepega soma, ki pa je tehtal »samo« 52 kg.

-ar-

Veselo naselje

Vas in mesta imajo večkrat kaj čudne nazive in marsikdaj ne moremo pojasniti, od kod so dobili ta imena. Tako čudno ime je tudi naselje Otroški dodatek, vendar prebivalci dobro poznajo izvor imena. Otroški dodatek je novo naselje v Ohridu. Ker so imele pri dodeljevanju stanovanj v novih blokih prvenstvo družine z največ otroki, so novo naselje lepo poimenovali Otroški dodatek.

Naša največja kladnica

V Subotici so začeli graditi kladnico, ki bo največja v naši državi. Njena kapaciteta bo 4600 ton presnega, nasoljenega in suhega mesa, 4500 ton konzerv in klobas, 3000 ton masti in 150 ton stranskih proizvodov. Na dan bodo lahko zalikali 320 debe. Imajo 80 mraščavih svinj, 100 ovc, 50 glavih goved in 5867 kokoši, rac in druge perutnine.

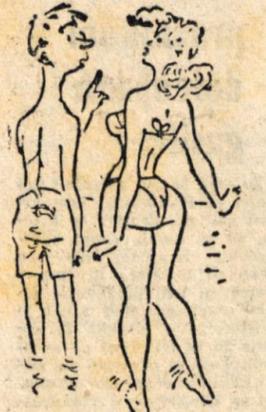
OKROGLE

LOVSKA ZGODBA

Tomaž in Andraž sta stara lovca in stara prijatelja, čeprav v večnem sporu, kateri od njiju je boljši lovec. Pa se hoče Tomaž v družbi poslati z Andražem: »Veste, tovariši, zadnjič je naš Andraž streljal zajca. Sproži — bumf! — pa ni zadel. Sedaj pa pomislite: zajec ni pobegnil, ampak se je postavil na zadnje noge pa spregovoril s človeškim glasom: »Dovolite, da vam čestitam, tovariš lovec. Danes ste že ravno dvajsetkrat pomerili vame in ustreli, vendar sem še vedno čil in zdrav!«

Družba se zasmjeje, sedaj se pa oglasi Andraž: »Kar je povedal prijatelj Tomaž je čista resnica, samo on ne ve, kako se je vsa stvar končala. Ko mi je zajec tisto rekel, sem stopil k njemu in se predstavil. »Kaj pravite?« je vprašal zajec in prebledel. »Vi ste Andraž? O, bog nebeški! Oprostite, da sem se tako norčeval iz vas. Mislim, da ste Tomaž. On je namreč tako nezanesljivo streljal vame!«

V POLETNI VROČINI

— Verjemite mi, draga Veronika, da mi ugajate predvsem zaradi vaše bogate duševnosti!

NEUMNO VPRAŠANJE

»Zakaj si se pa ostrigel do kože?«

»Kako neumno vprašaš: naprej se vendar nisem mogel!«

SKANDAL

Neznani gost vstopi v gostilno pa pravi: »Hitro pol litra vina, dokler ne izbruhne škandal!«

Gostilničar, malce preplašen, ga hitro postreže. »Se pol litra, preden izbruhne škandal!« unovič pravi neznanec. Dobil je novega pol litra pa spet pol, tako, da ga je izpil dva litra. Nazadnje se pa gostilničar le ojunaci in vpraša: »O kakšnem škandalu pa pravzaprav govorite in kdaj bo izbruhnil?«

»Je že izbruhnil, prav zdajle: sem namreč brez denarja...«

Novi naročniki našega lista:

- Marjan Tone - Beograd
- Mišmaš Frano - Ljubljana
- Hervolj Franc - Dol. Kačence
- Vire Leopold - Hudo
- Anderlič Pepca - Križevci
- Mali Franc - Čilpah
- Trubuhovič Džuka - Zagreb
- Blatnik Frano - Zorič
- Petrovo
- Debevo Janez - Zemun
- Hrovat Hendri - Sremski Karlovci
- Jakša Bogomir - Pula
- Jelenič Anton - Ljubljana-Polje
- Skube Niko - Požarevac
- Zupančič Stanko - Karlovac
- Luzar Gregor - Indiana
- ZDA
- Fabjan Anton - Malo Lipje

Kako je teknilo dobro kosilce novomeškim medvedkom in čebelarom, ko jih je na taboru obiskal tudi predsednik OLO tov. Franc Pirkovič-Cort in z njim vred oboeval na trati poleg kotov. Nabrali so si zdravje in moči, da bodo jeseni spet pridni v šoli in doma.

Z „Burjo“ po severnem Jadranu

Jože Dular 2

(Listi iz dnevnika)

Tudi na »Burji« so gorele signalne luči. In gorele so luči v jedilnici, malem salonu in kabinah. Bilo je veselo; lep dan je bil za nami.

Toda, da je bila tudi tista noč lepa se v splošnem ni dalo reči. Malo po polnoči, ko smo bili že vsi v kabinah, se je začelo. Najprej se je v prav čednem viharju ulil dež, nato pa je zažvenketalo v jedilnici in na krovu: valile so se steklenice, ropotali stoli, zaboj, zlojživlje mize, točke so vrvi na jamborih... Vihar je tulil in ladjo je metalo, sukalo, nagibalo: o tistem zibajočem, krepilnem spancu se zdaj res ni dalo govoriti.

»Tri ure sploh nisimo prišli nikamor. Po svetilniku sem to videl,« pravi nekdo med nami. »Na mestu nas je premetavalo. Kajpak: sto deset konjskih sil Ventilator naj nataknejo drugič namesto vijaka!«

»Nov, močnejši motor bomo dobili. Je že naročen,« pravi

kapitan, ko to sliši in mu je očitno malo nerodno, ker ni šlo vse po načrtu.

»Pa če bi se začel potapljaliti?« je zaskrbelo sopotnico, ki se še ni opomogla od nočnega strahu.

»Eh,« se nasmeje kapitan. Nič ne bi bilo. Saj imamo vendar resnične tople, dva splava in pasove! Pa signalno trobentno. Trobili bil!

No, res lepa reč bi bila v tučem nočnem viharju takale trobentni!

Benetke, 22. maja

Tisto na razglednicah, pa naj bodo še tako strokovnjaško in natančno izdelane, ni nič. Treba je z lastnimi nogami stopiti

na Markov trg, se ozreti naokrog, treba je odpreti oči, se zvižeti v čas pa potipati, če drugega ne steber ali kamen, vzdani v kampani, da potem lahko...

Takrat sredi trga sem se namreč spomnil na Rollandovega Miklavža Breugnona, tega galškega lijskega in duhoviteža, ki je stiskal v roki medaljo s podobo Krispine Avguste in vesele vzklikal: »Ne sanja se mi, odprte imam oči, pod palcem čutim Rim!...«

Da, pod nogami, pod palcem smo tisti dan čutili Benetke — Serenissimo petnajstega stoletja, v njeni najvišji slavi in moči! Pa naj je tudi rahlo pršilo iz sivga neba, naj se je prhutajočim golobom svetilo mokro perje in naj je bila kvadriga — štirje antični bronasti konji — na Markovi cerkvi vsa siva od mrzlega dežja. Treba si je bilo odmisлити ta dež, pa si predstaviti to bogastvo granita, malahitnih plošč, raznobarnega marmorja, bronca, srebra, zlata, vibrirajočih rdečih zastav z Markovim levom sredi južnega sonca in nebesne modrine, če hočete, da je podoba Benetk prava in popolna.

Markova katedrala — biser bizantinskega cerkvenega stavbarstva! Dragocena vezennina, posuta po svojih petih kupolah, stena in stebrih s preko 4.200 kvadratnimi metri zlati mozaikov iz 9., 10. in 11. stoletja. Čudovita intarzija marmorja,

pesem barv, težkih preprog, svetilnic in ne nazadnje na glavnem oltarju nastavka Pala d'Oro, v Bizancu vplenjene umetnine, vliče iz čistega zlata in posute z dragulji.

Človek čuti: to lepoto in bogastvo mi ustvaril en rod; očetje, vnuki in vnukovi vnuki so prisilili mojstre in sužnje, da so delali zanje. Bila je tu sinteza genialnosti, lepote, moči, ropa in nasilja, da je zraslo to, kar danes obdružuje ves kulturni svet.

Doževa palača! Zanj bi bilo treba popisati knjigo, ne pa ji odmeriti nekaj ubogih vrstic. Pa ne mislite, da to že ni storjeno. Debele knjige so napisane o tej palači. In napisani so priročniki in vodniki, obsežni, bogati in suhoparni, da si z njimi človek lahko vsaj za silo utre pot skozi to bogastvo umetnin. In tako držimo zdaj v rokah te vodnike v najrazličnejših jeziki, begamo z očmi po črkah in potem po velikanskih oljnatih slikah na stropih, stenah...

mor ali čudovite pozlačene štukature. Bogastvo, bogastvo!

in potem si ogledujemo. Dvorana štirih vrat, Dvorana senata, Dvorana glasovanja, Dvorana Sveta dvanajstih, Dvorana Velikega sveta... dvorane, dvo-

če, iz katerih živemu ni bilo več povratka. Most vzdihov, od koder so se obsojeni zadnjičkrat v življenju ozrli na modro morje, ki ga potem niso videli nikoli več.

Ko pridemo iz teh temnih ječ in se spet znajdemo na Piazzetti, se šele oddahnemo. Dež je prenehal in na Riva degli Schiavoni je vse polno sprehajalcev.

Hodimo po trgih, prečkamo ozke ulice, hodimo čez mostove in kanale.

Ko sedimo v gostini onkraj Campa S. Giovanni e Paolo, se počutimo kakor doma. In tudi vino ni preslabo.

Spomenik Colleoniya je ves svetel. Jasni se. Lepo vreme bomo imeli jutri.

Padova, 23. maja

Brzee drvi po nasipu, ki veže Benetke s kopnim. Po široki avtostradi na levi bliskoma švigajo avtomobili in se kosajo z drvečim vlakom. Voda na obeh straneh nasipa je rumenkasta; vsepovsod so plitve morske obrežne lagune, sredi katerih raste šaš in visoko ločje.

Lagune ostajajo za nami; ko vlak zavozí čez postajo Mestre, se odpre pred očmi ravnina, polna bohotnega zelenja. Hiše se z rdečimi strehami vplajajo v njem. Dopoldansko sonce toplo žari v zraku.

Ko izstopimo v Padovi, nas na betonski cesti obijmeta hrup in vročina.

Cesarica Teodora (ravenski mozaiki)

Podoba iz Benetk